

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Realizowane w ramach projektu

**„Edukacja transgraniczna w dziedzinie
prac na urządzeniach elektrycznych”,**

reg. č. CZ.11.3.119/0.0/0.0/16_013/0002972,

współfinansowanego przez:

**Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach
Programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska z
Funduszu Mikroprojektów 2014-2020 w Euroregionie
Silesia.**

Wykonawcy:

Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava.

Politechnika Śląska v Gliwicach.

Základy legislativy v Polsku

Podstawy ustawodawstwa w Polsce

Działalność w poszczególnych dziedzinach gospodarki narodowej jest regulowana przez ustawy, rozporządzenia, umowy międzynarodowe, akta prawne i dokumenty normalizacyjne o różnym zastosowaniu, tematyce i stopniu szczegółowości.

Hierarchia polskich akt prawnych i dokumentów normalizacyjnych:

1. Konstytucja (najważniejsze źródło prawa).
2. Umowy międzynarodowe (w tym także rozporządzenia, dyrektywy i decyzje Unii Europejskiej).
3. Ustawy (uchwalane przez Sejm i Senat Rzeczypospolitej Polskiej).
4. Rozporządzenia (wydawane są na podstawie ustawy po to, aby mogła być ona wykonana na przez odpowiednią instytucję wykonawczą).
5. Akty prawa miejscowego (rozporządzenia wydawane przez wojewodów oraz uchwały rad gminy, powiatu czy sejmiku województwa).

W kwestiach technicznych stosuje się:

6. Polskie normy (PN) ustanawiane przez Polski Komitet Normalizacyjny (PKN).
7. Normy SEP opracowane przez Stowarzyszenie Elektryków Polskich (SEP).

Základy legislativy v ČR

Podstawy ustawodawstwa w Republice Czeskiej

Hierarchie právních předpisů:

Hierarchia ustawodawstwa:

1. Konstytucja i ustawy konstytucyjne (zmieniają lub uzupełniają konstytucję). Obie izby parlamentu zatwierdzają większością 3/5 głosów.
2. Umowy międzynarodowe
3. Ustawy. Zatwierdzają je obie izby parlamentu zwykłą większością głosów obecnych posłów. Najpierw Izba Deputowanych, potem Senat.
4. Rozporządzenia wydawane przez poszczególne ministerstwa lub rząd jako całość (rozporządzenia rządowe). Ewentualnie inny organ upoważniony do tego na mocy prawa.
5. Rozporządzenia województw i uchwały gmin.
6. W kwestiach technicznych stosuje się normy techniczne.

Základy legislativy v ČR

Podstawy ustawodawstwa w Republice Czeskiej

6. W kwestiach technicznych stosuje się normy techniczne. Pod względem mocy prawnej podlegają rozporządzeniom i ustawom. Normy w Republice Czeskiej są wydawane przez Urząd Normalizacji Technicznej, Metrologii i Badań Państwowych (ÚNMZ), ustanowiony ustawą 20/1993 Sb. Wydawanie norm jest w rzeczywistości wykonywane przez Czeską Agencję Normalizacyjną (ČAS), ÚNMZ została utworzona na podstawie ustawy nr 265/2017 Sb.
  - Normy same w sobie nie są prawnie wiążące. Są one prawnie wiążące tylko wtedy, gdy ich mocy wiążącej wymaga nadrzędna regulacja prawna (ustawa, rozporządzenie). Lista określonych norm jest publikowana przez UNMZ w wykazie norm UNMZ (Komitetu Normalizacyjnego) (dostępnej w Internecie).
  - Jeśli Norma jest zgodna z normami międzynarodowymi, nazywana jest normą zharmonizowaną. Lista norm zharmonizowanych jest publikowana przez UNMZ w wykazie norm UNMZ.
  - Czeskie normy techniczne są oznaczone skrótem ČSN i kodem liczbowym, na przykład: ČSN 33 2000-1 "Instalacje elektryczne niskiego napięcia - Część 1. ...."

Základy legislativy v Polsku

Podstawy ustawodawstwa w Polsce

Jaka jest różnica pomiędzy ustawą a normą ?

Ustawy są aktami prawnymi, które zawierają postanowienia o charakterze ogólnym. Na ich podstawie są opracowywane odpowiednie przepisy wykonawcze. Stosowanie postanowień ustaw i rozporządzeń jest obowiązkowe.

Normy są ustaloną, ogólne przyjętą zasadą postępowania, dyrektywą wyznaczającą obowiązek określonego zachowania się w danej sytuacji.

W **normach** znajdują się postanowienia szczegółowe, a ich realizowanie w zasadzie nie jest obowiązkowe, choć mogą być wprowadzone do obowiązkowego stosowania (podobnie jak normy europejskie) po przywołaniu ich w polskich przepisach lub w celu dopuszczenia wyrobu na rynek Unii Europejskiej.

základy legislativy v Polsku

Podstawy ustawodawstwa w Polsce

- Polska Norma (PN) – norma o zasięgu krajowym.
- Za opracowanie Polskich Norm są odpowiedzialne Organy Techniczne (OT): Komitety Techniczne, Komitety Zadaniowe i Rady Sektorowe. Normy tworzą zainteresowani na własne potrzeby i z własnych środków.
- Organy Techniczne mogą opracowywać także inne dokumenty o niższym statusie niż norma, takie jak specyfikacje techniczne, raporty techniczne, przewodniki itp., a także wprowadzać do krajowego systemu takie dokumenty opracowane w ramach europejskich i międzynarodowych organizacji normalizacyjnych.
- PKN nie ma wpływu na treść norm, nadzoruje jedynie zgodność procesów opracowywania norm z przepisami wewnętrznymi PKN.
- Polskie Normy są chronione prawem autorskim jak utwory literackie, a autorskie prawa majątkowe do nich przysługują Polskiemu Komitetowi Normalizacyjnemu.
- Od 1 stycznia 2003 r. nowa Ustawa o normalizacji zniósła obligatoryjność norm i stosowanie Polskich Norm zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy jest już całkowicie dobrowolne.

Základy legislativy v Polsku

Podstawy ustawodawstwa w Polsce

- Jeśli doszło do wycofania normy, która następnie nie została zastąpiona nową, przyjmuje się, że nie ma zakazu jej stosowania.
- Jeśli norma jest zgodna z normami międzynarodowymi, nazywana jest normą zharmonizowaną. Lista norm zharmonizowanych jest dostępna na stronie internetowej PKN oraz w Monitorze Polskim.
- Stosowanie norm zharmonizowanych jest dobrowolne. Staje się ono obowiązkowe, jeśli normy wskazane są w ustawie lub rozporządzeniu.
- Normy zharmonizowane określają specyfikacje techniczne, które są uznawane za odpowiednie lub wystarczające do tego, aby zapewnić zgodność z wymogami technicznymi określonymi w prawie unijnym.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie normalizacji europejskiej, Rozdział II nakłada na krajową jednostkę normalizacyjną (PKN) obowiązek informowania o opublikowanych i wycofanych normach i innych dokumentach normalizacyjnych. Informacje takie dostępne są w Internecie na stronie PKN.

Základy legislativy v Polsku

Podstawy ustawodawstwa w Polsce

Oznaczenia norm w Polsce:

- **PN-N** - Polska Norma o zasięgu krajowym; litera N oznacza następującą dziedzinę normalizacji: nauka, oświata, kultura, dokumentacja, poligrafia,
- **PN-ISO** - Polska Norma wprowadzająca (metodą tłumaczenia) normę międzynarodową,
- **PN-EN** - Polska Norma wprowadzająca (metodą tłumaczenia) normę europejską,
- **PN-EN ISO** - Polska Norma wprowadzająca normę międzynarodową, uznaną przez CEN za normę europejską lub opracowaną jednocześnie przez ISO i CEN,

Każda norma posiada numer referencyjny, którego elementem jest rok publikacji w Polsce. W przypadku nowelizacji norma zachowuje dotychczasowy numer, zmienia się tylko rok wydania.

Numer referencyjny zawiera dodatkowo miesiąc publikacji normy,

np. PN-EN 12345:2013-03, w którym „03” oznacza miesiąc (marzec) publikacji normy.

W ogłoszeniu o publikacji Polskich Norm oraz w sklepie internetowym określa się wersję językową PN w formie opisowej, po numerze referencyjnym dokumentu,

np. PN-EN 12345:2013-03 Wersja angielska.

Základy legislativy v Polsku

Podstawy ustawodawstwa w Polsce

W bazach danych PKN i innych wykazach opracowywanych przez PKN wersje językowe PN są oznaczane także symbolami literowymi:

- **E** – angielska wersja językowa,
- **P** – polska wersja językowa,
- **F** – francuska wersja językowa,
- **D** – niemiecka wersja językowa.

UWAGA: Litera po numerze referencyjnym normy NIE JEST elementem składowym jej numeru referencyjnego i oznacza wersję językową normy stosowaną dla ułatwienia, np. PN-EN 12345:2013-03P, w którym „P” oznacza polską wersję językową.

np.:

PN-HD 60364-4-41:2017-09 - wersja polska, „Instalacje elektryczne niskiego napięcia -- Część 4-41: Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa -- Ochrona przed porażeniem elektrycznym”.

Vyhrazená technická zařízení

Urządzenia podlegające dozorowi technicznemu w Republice Czeskiej

W Republice Czeskiej występuje pojęcie „urządzenia podlegające dozorowi technicznemu”.

Wykaz urządzeń należących do tej grupy określa ustawa nr 250/2021 Dz.U. „Ustawa o bezpieczeństwie pracy w związku z eksploatacją urządzeń technicznych podlegających dozorowi oraz o zmianie ustaw powiązanych”.

Do tych urządzeń technicznych należą:

- zařízení tlakové - **urządzenia ciśnieniowe**,
- zdvihací - **dźwigowe**,
- elektrické nebo plynové - **elektryczne lub gazowe**,

które podczas pracy ze względu na swój charakter lub zmagazynowaną energię, na skutek niewłaściwego użytkowania, wystąpieniem zagrożeń eksploatacyjnych wywołujących niebezpieczne sytuacje lub przez niedotrzymanie warunków bezpiecznej eksploatacji stwarzają poważne zagrożenie dla życia, zdrowia i bezpieczeństwa osób fizycznych.

Zgodnie z nową ustawą 250/2021 są to urządzenia:

a) do wytwarzania, przekształcania, przesyłania, dystrybucji i poboru energii

Vyhrazená technická zařízení

Urządzenia podlegające dozorowi technicznemu w Republice Czeskiej

Wymagania dotyczące urządzeń podlegających dozorowi technicznemu szczegółowo określają rozporządzenia rządu:

- Urządzenia elektryczne podlegające dozorowi technicznemu: 190/2022 Sb.
"Rozporządzenie rządu w sprawie urządzeń elektrycznych podlegających dozorowi technicznemu oraz wymagań w celu zapewnienia ich bezpieczeństwa,,
- Urządzenia gazowe podlegające dozorowi technicznemu: 191/2022 Sb.
"Rozporządzenie rządu w sprawie urządzeń gazowych podlegających dozorowi technicznemu oraz wymagań w celu zapewnienia ich bezpieczeństwa,,
- Urządzenia ciśnieniowe podlegające dozorowi technicznemu: 192/2022 Sb.
"Rozporządzenie rządu w sprawie urządzeń ciśnieniowych podlegających dozorowi technicznemu oraz wymagań w celu zapewnienia ich bezpieczeństwa,,
- Urządzenia dźwigowe podlegające dozorowi technicznemu: 193/2022 Sb.
"Rozporządzenie rządu w sprawie urządzeń dźwigowych podlegających dozorowi technicznemu oraz wymagań w celu zapewnienia ich bezpieczeństwa,,

Vyhrazená technická zařízení v Polsku

Urządzenia podlegające dozorowi technicznemu w Polsce

W **Polsce** istnieje pojęcie „urządzenia podlegające dozorowi technicznemu”.

Przepisom o dozorze technicznym podlegają m.in.:

- urządzenia ciśnieniowe (kotły, rurociągi, zbiorniki w kompresorach, instalacje urządzeń węzłów cieplnych),
- zbiorniki bezciśnieniowe i niskociśnieniowe przeznaczone do magazynowania materiałów trujących lub żrących,
- urządzenia transportu bliskiego (suwnice, wciągniki, żurawie, wózki widłowe, ładowarki teleskopowe, podesty ruchome, schody i chodniki ruchome, dźwigi, windy, karuzele, przenośniki kabinowe i krzeselkowe w parkach rozrywki i wesołych miasteczkach),
- urządzenia do odzysku par paliwa.

Vyhrazená technická zařízení v ČR

W Republice Czeskiej „Urządzenia techniczne podlegające dozorowi” ujęte są w **ustawie 74/1968** „Ustawa o państwowym nadzorze zawodowym nad bezpieczeństwem pracy”. Obowiązuje do **30.06.2022 r.**, od **1.7.2022 r.** została zastąpiona **ustawą 250/2021** „Ustawa o bezpieczeństwie pracy w związku z eksploatacją urządzeń technicznych podlegających dozorowi oraz o zmianie ustaw powiązanych”.

Urządzenia podlegające dozorowi technicznemu w Polsce

W **Polsce** niektóre z urządzeń technicznych podlegają dozorowi technicznemu, na mocy **ustawy o dozorze technicznym z 21 grudnia 2000 r.** (Dz.U. 2000 nr 122 poz. 1321) z późniejszymi zmianami z 31 grudnia 2018 roku (Dz.U. 2018 poz. 2518).

Rodzaje urządzeń podlegających dozorowi technicznemu określa **rozporządzenie Rady Ministrów z 7.12.2012 r.** w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu (Dz.U. z 2012 poz. 1468).

Obowiązuje również **Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 stycznia 2021 r.** w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o dozorze technicznym (Dz.U. 2021 poz. 272).

Vyhrazená technická zařízení v ČR

W **Republice Czeskiej** państwowy nadzór specjalistyczny nad bezpieczeństwem urządzeń technicznych podlegających dozorowi sprawuje **Dozór Techniczny Republiki Czeskiej (TIČR)** - ustanowiony przez Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych.

Urządzenia podlegające dozorowi technicznemu w Polsce

W **Polsce** nadzór nad bezpieczeństwem urządzeń podlegających dozorowi technicznemu sprawuje **Urząd Dozoru Technicznego (UDT)**.

UDT jest państwową osobą prawną działającą w obszarze bezpieczeństwa urządzeń technicznych w oparciu o szereg aktów prawnych. UDT posiada 10 oddziałów terenowych oraz 22 biura, rozmieszczonych na terytorium całej Polski.

Kompetencje UDT jako jednostki inspekcyjnej zostały potwierdzone **certyfikatem akredytacji nr AK001** wydanym przez **Polskie Centrum Akredytacji**.

Vyhrazená technická zařízení v ČR a v Polsku Urządzenia podlegające dozorowi technicznemu

- Tylko osoby spełniające określone warunki mogą pracować na zastrzeżonych urządzeniach technicznych. Warunki te określają odrębne przepisy - rozporządzenia.
- Urządzenia techniczne podlegające dozorowi podlegają obowiązkowym przeglądom. Jak często, w jakim zakresie i kto może je realizować określają inne przepisy – rozporządzenia i normy.
- Formy dozoru technicznego, rodzaje, zakres i terminy badań technicznych dla poszczególnych rodzajów urządzeń technicznych określają rozporządzenia ustalające warunki techniczne dozoru technicznego, jakim powinny odpowiadać te urządzenia.
- Obowiązkiem jest również m.in. zgłaszanie napraw i awarii. Urządzenia te powinny być konserwowane przez wykwalifikowane osoby.

Vyhrazená technická zařízení v Polsku **Urządzenia podlegające dozorowi technicznemu w Polsce**

Osoby odpowiedzialne za wytwarzanie, naprawę, modernizację i kontrolę jakości urządzeń technicznych oraz materiałów i elementów stosowanych do wytwarzania, naprawy lub modernizacji tych urządzeń powinny posiadać (Dz.U. 2000 nr 122 poz. 1321, art. 22):

- 1) wyższe wykształcenie techniczne i co najmniej dwuletnią praktykę zawodową
lub
- 1) wykształcenie średnie techniczne lub średnie branżowe i co najmniej pięcioletnią praktykę zawodową oraz
- 2) znajomość norm, przepisów o dozorcze technicznym i warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie prowadzonej działalności.

Vyhrazená technická zařízení v Polsku Urządzenia podlegające dozorowi technicznemu w Polsce

Osoby obsluhující i konservující urządzenia technické obowiązane są posiadać zaświadczenia kwalifikacyjne potwierdzające umiejętność praktycznego wykonywania tych czynności oraz znajomość warunków technicznych dozoru technicznego, norm i przepisów prawnych w tym zakresie.

Zaświadczenia kwalifikacyjne osób są wydawane na czas określony nie krótszy niż 5 lat i nie dłuższy niż 10 lat, w zależności od rodzaju urządzenia technicznego, stopnia trudności w jego obsłudze i konserwacji oraz stopnia zagrożenia, które może spowodować.

Dokumenty wydane za granicą, stwierdzające wykonanie badań urządzenia technicznego, mogą być uznane przez organ właściwej jednostki dozoru technicznego, jeżeli (Dz.U. 2000 nr 122 poz. 1321, art. 21):

1. przewidują to odpowiednie porozumienia zawarte między jednostkami dozoru technicznego a właściwą w danym państwie instytucją wykonującą funkcję dozoru technicznego lub
2. wymagania techniczne, na podstawie których urządzenie zostało zaprojektowane i wytworzone, zapewniają bezpieczeństwo nie mniejsze niż polskie przepisy o dozorcze technicznym.

Vyhrazená technická zařízení v Polsku

Urządzenia podlegające dozorowi technicznemu w Polsce

Činnosti UDT:

Realizacja zadań UDT:

- nadzór i kontrola przestrzegania przepisův o dozorce technicznym,
- dbanie o bezpieczeŃstwo i wspieranie rozwoju,
- badanie urzãdzeŃ technicznych takie jak windy i dźwigi,
- dbanie o bezpieczeŃstwo urzãdzeŃ dla osůb niepełnosprawnych,
- zapewnienie bezpiecznego działãnia urzãdzeŃ technicznych w całej Polsce,
- analizowanie przyczyn i skutkův uszkodzeŃ urzãdzeŃ technicznych,
- wspieranie polskich firm w podnoszeniu poziomu bezpieczeŃstwa,
- certyfikowanie systemův jakości dotyczãcych urzãdzeŃ technicznych,
- stosowane nowoczesnych technik wspierajãcych badanie urzãdzeŃ,
- prowadzenie szkoleŃ majãcych na celu popularyzację wiedzy z zakresu podnoszenia bezpieczeŃstwa urzãdzeŃ technicznych na etapie projektowania, wytwarzania i eksploatacji.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Osoby pracujące przy urządzeniach, instalacjach i sieciach energetycznych, które wytwarzają, przetwarzają, przesyłają i zużywają energię elektryczną, muszą posiadać odpowiednie kwalifikacje!!!

w Polsce

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz.U. 2003 nr 89 poz. 828)

w Republice Czeskiej

Osoba pracująca na urządzeniu elektrycznym musi mieć odpowiadające kwalifikacje według Rozporządzenia Rządu nr 194/2022 Sb.

Vyhrazená elektrická technická zařízení v ČR (nařízení vlády 190/2022)
Urządzenia elektryczne podlegające dozorowi technicznemu
w Republice Czeskiej (Rozporządzenie Rządu nr 190/2022)

"Rozporządzenie Rządu dot. urządzeń elektrycznych podlegających dozorowi technicznemu oraz wymagań w celu zapewnienia ich bezpieczeństwa."

Urządzeń elektryczne podlegających dozorowi technicznemu są to urządzenia, które stwarzają zwiększone zagrożenie dla życia, zdrowia i bezpieczeństwa osób fizycznych, a mianowicie

- a) urządzeń elektrycznych do wytwarzania, przekształcania, przesyłania, dystrybucji, dystrybucji i zużycia energii elektrycznej oraz instalacji elektrycznych budynków i technologii,
- b) urządzenia zaprojektowane do ochrony przed skutkami atmosferycznej lub statycznej elektryczności.

Vyhrazená elektrická technická zařízení v ČR (nařízení vlády 190/2022)
Urządzenia elektryczne podlegające dozorowi technicznemu
w Republice Czeskiej (Rozporządzenie Rządu nr 190/2022)

Do urządzeń elektrycznych podlegajících dozorowi technicznemu nie należą:

- a) rúčné nástroje elektromechanické, úřadění elektronické i úřadění elektrické do 400 V včetně, chyba že są přeznázčene do stálého podlúčení do síce zasílájící,
- b) předlúžáče i odlúčalné převody,
- c) medycné úřadění elektrické,
- d) úřadění elektrické maszyn, które są uznávány za produkt na mocy ínnych přezpisów,
- e) úřadění i instalací elektrických o wláściwóscích prúduwých lub napíęciowých, które nie stwarzájú zwiększonego zagróžení žycia, zdrowia lub bezpieczeństwa osób fizycznych, chyba že są přeznázčene do úžitku w środowiskách wiązúcych się z ryzykiem wybuchu gazów, par lub pyłów.

Vyhrazená elektrická technická zařízení v ČR (nařízení vlády 190/2022)
Urządzenia elektrycznych podlegające dozorowi technicznemu
w Republice Czeskiej (Rozporządzenie Rządu nr 190/2022)

Przyporządkowanie urządzeń elektrycznych podlegających dozorowi technicznemu do klas

Do I. klasy urządzeń elektrycznych podlegających dozorowi technicznemu należą

a) urządzenia elektryczne

1. wewnątrz i na zewnątrz w przestrzeniach przy ekstremalnie wysokich temperaturach otoczenia ponad + 55 °C,
2. w przestrzeniach z obecnością strumienia i intensywnie wyrzucającej wody oraz z możliwością zanurzenia,
3. w przestrzeniach z trwałym występowaniem korozyjnych i zanieczyszczających substancji.
4. w przestrzeniach z ryzykiem pożaru cieczy łatwopalnych;

ryzyko wpływów zewnętrznych musi wynikać z dokumentacji projektowej lub eksploatacyjnej,

b) urządzenia elektryczne przeznaczone do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem gazów, par lub pyłów,

c) urządzenia elektryczne w budynku, które zgodnie z planem przeciwpożarowym pozwalają na obecność ponad 200 osób,

Vyhrazená elektrická technická zařízení v ČR (nařízení vlády 190/2022)
Urządzenia elektrycznych podlegające dozorowi technicznemu
w Republice Czeskiej (Rozporządzenie Rządu nr 190/2022)

Przyporządkowanie urządzeń elektrycznych podlegających dozorowi technicznemu do klas – ciąg dalszy

Do I. klasy urządzeń elektrycznych podlegających dozorowi technicznemu należą

d) instalacje elektryczne w pomieszczeniach medycznych, z wyjątkiem pomieszczeń medycznych, w których nie przewiduje się stosowanie żadnej dodatkowej aparatury i gdzie zwarcie w zasilaniu lub inna awaria nie może spowodować zagrożenia życia i zdrowia osób, mienia lub środowiska,

e) urządzenia elektryczne przeznaczone do ochrony przed skutkami atmosferycznych i statycznych ładunków elektrycznych, pod warunkiem że chroni one urządzenia, o których mowa w pkt-ach od a) do d).

Do II. klasy urządzeń elektrycznych podlegających dozorowi technicznemu należą

a) inny zastrzeżone urządzenia elektryczne zgodnie z § 3 ust. 1 lit. a), nie ujęte w § 3 ust. 2 oraz w § 4 ust. 1 lit. a) do d),

b) urządzenia przeznaczone do ochrony przed skutkami elektryczności atmosferycznej i statycznej nie ujęte w ust. 1 lit. e).

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Nařízení vlády č. 194/2022 Sb. v ČR **Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej**

"Rozporządzenie rządu w sprawie wymagań dotyczących kompetencji zawodowych w zakresie wykonywania czynności na urządzeniach elektrycznych oraz kompetencji zawodowych w dziedzinie elektrotechniki,,

Obecnie zgodnie z tym rozporządzeniem regulowane są warunki, które muszą spełniać osoby pracujące przy urządzeniach elektrycznych i obsługujące urządzenia elektryczne.

Przed 2022 r. obowiązywała w tym celu ustawa 50/1978, która została uchylona. Zaświadczenia wydane zgodnie z niniejszą ustawą zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane.

Pełny tekst rozporządzenia jest dostępny na stronie internetowej, na przykład:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2022-194>

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR **Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej**

Ważne terminy:

- Działanie na urządzeniu elektrycznym oznacza "obsługę" lub "pracę".

Definicja obsługi i pracy na urządzeniu elektrycznym zgodnie z ČSN EN 50110 ed.3:

- obsługa urządzeń elektrycznych – są to czynności robocze związane z eksploatacją urządzeń elektrycznych, np. przełączanie, sterowanie, regulowanie, monitorowanie, odczytywanie danych zainstalowanych na stałe, oględziny urządzeń itp.
- prace na urządzeniach elektrycznych, prace elektryczne – to budowa, montaż, kontrola i konserwacja, np. testowanie, pomiar, naprawa. Obejmuje to również wszystkie zadania w miejscu pracy, a także pomiary za pomocą urządzeń przenośnych. Prace mogą być wykonywane na urządzeniach bez napięcia, na urządzeniach pod napięciem i w pobliżu części czynnych.

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR **Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej**

Kwalifikacje zawodowe oznaczają (ukończone stopnie wykształcenia):

1. wykształcenie średnie, wykształcenie średnie z certyfikatem VET, wykształcenie średnie z egzaminem maturalnym lub wyższe wykształcenie zawodowe z grupy 26 dziedzin Elektrotechnika, telekomunikacja i informatyka,
2. studia licencjackie, magisterskie lub doktoranckie z kierunku kształcenia Elektrotechnika,
3. szkoły średnie, szkoły średnie II stopnia z certyfikatem VET lub szkolnictwo średnie z egzaminem maturalnym w innej dziedzinie, która spełnia wymagania dotyczące wykształcenia elektrotechnicznego,
4. studia licencjackie, magisterskie lub doktoranckie z innego obszaru kształcenia spełniające wymagania kształcenia elektrotechnicznego,
5. kompletna kwalifikacja zawodowa uzyskane na podstawie innego przepisu prawnego 2) i opublikowana w Krajowym Systemie Kwalifikacji w ramach kierunku kwalifikacyjnego "Elektrotechnika, telekomunikacja i informatyka".

Kwalifikacje zawodowe są szczegółowo uregulowane w ustawie nr 179/2006 Sb. (ustawa o uznawaniu wyników dalszego kształcenia).

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR **Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej**

Stopnie kwalifikacyjne:

§4 osoba przeszkolona,

§5 osoba wykwalifikowana (dalej dzieli się na elektryków, kierowników elektryków,
i pracownik do wykonywania rewizji),

§6 elektryk,

§7 kierownik elektryk,

§8 pracownik do wykonywania rewizji

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR **Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej**

§4 Osoba przeszkolona.

Jest to osoba, która została przeszkolona w zakresie swojej działalności na urządzeniu elektrycznym pod kątem odpowiednich przepisów, ochrony zdrowia w miejscu pracy, zagrożeń i niebezpieczeństw, została zapoznana z udzielaniem pierwszej pomocy w przypadku urazów porażenia prądem elektrycznym a jej wiedza została zweryfikowana. Za osobę przeszkoloną uważa się także osobę wykwalifikowaną po upływie terminu ważności jej przeegzaminowania.

Zakres i wymiar czasowy szkolenia jest określany przez osobę prawną lub osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, która eksploatuje urządzenie elektryczne lub wykonuje czynności na urządzeniu elektrycznym w odniesieniu do charakteru i zakresu działalności.

Protokół o szkoleniu i weryfikacji wiedzy musi być sporządzony przez osobę posiadającą odpowiednią wiedzę, która przeprowadziła szkolenie i weryfikację. Protokół musi precyzyjnie określać zakres szkolenia i specyfikację stanowiska pracy.

Typowym prostym przykładem osoby przeszkolonej jest sprzątaczką, która używa odkurzacza elektrycznego w pracy.

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR

Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej

§4 Osoba przeszkolona może wykonywać w szczególności następujące czynności (chyba, že szczególne przepisy lub lokalne przepisy bezpieczeństwa eksploatacji stanowią inaczej):

- a) samodzielną obsługę urządzenia elektrycznego bez ograniczenia napięcia, z zastrzeženiem, že może ona dotyczyć tylko tych części urządzenia, które są przeznaczone dla obsługi,
- b) prace zgodnie z instrukcjami na urządzeniach elektrycznych małego i niskiego napięcia bez napięcia oraz w ich pobliżu,
- c) prace pod nadzorem na urządzeniach elektrycznych wysokiego napięcia bez napięcia oraz w ich pobliżu,
- d) prace pod nadzorem osoby wykwalifikowanej w pobliżu odkrytych części czynnych urządzeń elektrycznych niskiego napięcia będących pod napięciem, w bezpiecznej odległości od nich, lub w odległości „na wyciągnięcie ręki” z osłoną izolacyjną chroniącą przed przypadkowym kontaktem z częściami czynnymi,
- e) prace pod nadzorem osoby wykwalifikowanej w pobliżu odkrytych części czynnych urządzeń elektrycznych wysokiego napięcia części żywych instalacji elektrycznych pod napięciem,

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR

Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej

§4 Osoba przeszkolona może wykonywać w szczególności następujące czynności (chyba, że szczególne przepisy lub lokalne przepisy bezpieczeństwa eksploatacji stanowią inaczej):

f) prace na urządzeniu elektrycznym w szczególnych przypadkach, w których osoba prawna lub osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, która eksploatuje urządzenie elektryczne, opracowała i wydała specjalną instrukcję postępowania, z którą osoba przeszkolona z wyprzedzeniem i wielokrotnie w określonych terminach została zaznajomiona i została praktycznie przeszkolona do tej działalności, Sporządza się protokół znajomości, który jest podpisywany przez osobę poinstruowaną wraz z osobą, która się zapoznała.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR
Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej

§5 Osoba wykwalifikowana:

- a) osoba wykwalifikowana do samodzielnego wykonywania prac (elektryk),
- b) osoba wykwalifikowana do kierowania pracami (kierownik elektryk),
- c) pracownik do wykonywania rewizji.

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej

§6 Elektryk:

Elektryk to osoba posiadająca kwalifikacje zawodowe zgodnie z § 2. a) która po przeszkoleniu zdała egzamin kompetencji zawodowych do wykonywania czynności w elektrotechnice w określonym zakresie. Elektryk prowadzi działania na urządzeniach elektrycznych i w ich pobliżu samodzielnie, z wyjątkiem szczególnych przypadków opartych na ocenie ryzyka.

Minimalne wymagane doświadczenie zawodowe określa osoba odpowiedzialna na podstawie oceny ryzyka poszczególnych czynności wykonywanych przez elektryka zgodnie z lokalnymi przepisami bezpieczeństwa eksploatacji. Dla osób bez doświadczenia elektrotechnicznego, lokalne przepisy bezpieczeństwa eksploatacji przewidują nadzór osoby wykwalifikowanej z co najmniej 2-letnim doświadczeniem przez co najmniej 1 rok.

Weryfikację wiedzy w drodze egzaminu przeprowadza trzyosobowa komisja egzaminacyjna, której przewodniczącym musi być osoba posiadająca kwalifikacje zawodowe do przeprowadzania przeglądów zgodnie z art. 11 ustawy. (W niektórych przypadkach przewodniczący nie musi być pracownikiem do wykonywania rewizji, więcej informacji można znaleźć w pełnym tekście Rozporządzenia Rządu).

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR **Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej**

§6 Elektryk:

Zakres kompetencji zawodowych, o kterých mowa w ust. 4, ustala się według:

a) zakresu napięcia

1. do 1 kV napięcia przemiennego lub 1,5 kV napięcia stałego

lub

2. brak ograniczenia napięcia

b) rodzaju urządzenia, w przypadku urządzeń w przestrzeniach niewybuchowych,

lub zagrożenie wybuchem.

Komisja egzaminacyjna może ograniczyć zakres świadectwa kompetencji zawodowych w zależności od zakresu faktycznie wykonywanych czynności.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR **Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej**

§6 Elektryk:

W niektórych przypadkach dla wybranych urzędzeń i czynności (do ustalenia przez osobę odpowiedzialną za urządzenie elektryczne) możliwe jest zastąpienie odpowiedniego wykształcenia kwalifikacjami zawodowymi. Aby uzyskać szczegółowe informacje, zobacz. Pełny tekst rozporządzenia.

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR **Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej**

§6 Elektryk:

W szczególnych przypadkach za elektryków uważa się również osoby, które nie spełniają ustalonych wymagań dotyczących kwalifikacji zawodowych. Są to:

- a) pracownicy instytutów naukowych, badawczo-rozwojowych, którzy posiadają wykształcenie wyższe, zdali egzaminy z elektrotechniki, elektroniki lub fizyki albo zdali egzamin końcowy z elektrotechniki lub fizyki jądrowej w średniej szkole zawodowej i wykonują prace doświadczalne w określonych zakładach naukowych, badawczych lub rozwojowych, jeżeli zdali egzamin kompetencji zawodowych do wykonywania czynności w elektrotechnice w zakresie czynności wykonywanych po przeszkoleniu, i
- b) nauczyciele posługujący się urządzeniami elektrycznymi pod napięciem w nauczaniu w szkołach, jeżeli zostali przeszkoleni w zakresie korzystania z tych urządzeń oraz znajomości przepisów prawnych i innych przepisów zapewniających bezpieczeństwo i zdrowie w pracy a ich wiedza związana z ich działalnością została zweryfikowana w zakresie określonym w § 9.

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej

§7 Kierownik elektryk:

Kierownikiem elektrykiem může být výlučně osoba posiadająca kwalifikacje zawodowe zgodnie z § 2. lit. a), spełnia wymóg minimalnego stażu doświadczenia zawodowego zgodnie z ust. 2 i po odbyciu szkolenia zdała egzamin kompetencji zawodowych do wykonywania czynności w dziedzinie elektrotechniki w określonym zakresie. Kierownik elektryk może wykonywać wszystkie czynności, które mogą być wykonywane przez elektryka, zarządzanie działalnością, zarządzanie eksploatacją i projektowanie urządzeń elektrycznych podlegające dozorowi technicznemu, które nie podlegają zezwoleniu na podstawie innych przepisów.

Minimalny wymagany staż doświadczenia zawodowego jest szczegółowo określony w rozporządzeniu.

Wymagania dotyczące komisji egzaminacyjnej są takie same jak dla elektryka.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR **Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej**

§7 Kierownik elektryk:

Asystenci laboratoryjni są zwolnieni z wymaganych kwalifikacji zawodowych:

Absolwenci Wydziału Nauk Przyrodniczych Uczelni wyższej w dziedzinie fizyki, którzy pracują jako asystenci w laboratoriach szkół wszystkich poziomów i nie spełniają ustalonych wymagań dotyczących kwalifikacji zawodowych dla osób posiadających wiedzę, są uważani za kierowników elektryków w swoich miejscach pracy, jeśli zdali egzamin z kompetencji zawodowych do wykonywania czynności w elektrotechnice w zakresie czynności wykonywanych po szkoleniu.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR **Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej**

§8 Pracownik do wykonywania rewizji:

Pracownikiem do wykonywania rewizji może być wyłącznie osoba, która posiada kompetencje zawodowe nabyte zgodnie z prawem, posiada ważne świadectwo do przeprowadzania przeglądów sprzętu elektrycznego, jest osobą posiadającą kwalifikacje zawodowe zgodnie z § 7 i spełnia wymóg minimalnego zakresu doświadczenia zawodowego zgodnie z ust. 2.

Dla pracowników do wykonywania rewizji minimalny okres praktyki jest określony rozporządzeniem rządu, w zależności od rodzaju urządzeń elektrycznych od jednego do czterech lat.

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR

Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej

§8 Pracownik do wykonywania rewizji:

Pracownicy do wykonywania rewizji są egzaminowani i certyfikowani przez TIČR. Zgodnie z ustawą nr 250/2022 Sb., egzaminy pracowników do wykonywania rewizji są przeprowadzane przez "upoważnioną organizację".

Karta założycielska Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych z dnia 15.6.2022 r. stanowi, że "upoważnioną organizacją" jest TIČR.

Uwaga 1: TIČR istniał wcześniej, ten karta założycielska uzupełnia poprzednią kartę założycielski.

Uwaga 2: Dla urzędzeń elektrycznych podlegających dozorowi technicznemu TIČR przeprowadza egzaminy pracowników do wykonywania rewizji, świadectwa dla innych czynności z wyjątkiem rewizji są wydawane przez komisje zgodnie z rozporządzeniem nr 194/2022 Sb.

W przypadku urzędzeń gazowych i ciśnieniowych podlegających dozorowi technicznemu jest to bardziej rygorystyczne, tam TIČR wykonuje egzaminy również dla zwykłych pracowników (nie tylko rewizji), szczegółowo patrz. Ustawa nr 250/2021 Sb.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR **Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej**

Szkolenie i egzamin

Egzamin kompetencji zawodowych do wykonywania czynności w elektrotechnice składa się z 2 części:

- a) test pisemny składający się z co najmniej 10 pytań,
- b) rozmowa ustna skoncentrowana na wyniku testu, na kwestiach zawodowych zgodnie z zakresem i ukierunkowaniem badanej osoby

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR **Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej**

Szkolenie i egzamin

Przedmiotem szkoleń i egzaminów kompetencji zawodowych są:

- a) znajomość obowiązków wynikających z przepisów prawa i innych w celu zapewnienia bezpieczeństwa i zdrowia w pracy związanej z czynnościami na urządzeniach elektrycznych odpowiedniego rodzaju i napięcia, które egzaminowana osoba ma wykonywać lub kierować,
- b) teoretyczna i praktyczna znajomość pierwszej pomocy, w szczególności w przypadku porażenia prądem,
- c) procedury robocze i technologiczne, instrukcje obsługi i bezpieczeństwa, źródła i przyczyny ryzyk związanych z pracą na urządzeniu elektrycznym odpowiedniego typu i napięcia, które egzaminowana osoba ma wykonywać lub kierować,
- d) inne istotne fakty i informacje mające wpływ na bezpieczeństwo pracy i eksploatacji podczas czynności na urządzeniu elektrycznym.

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR **Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej**

Szkolenie i egzamin

Osoba, která pomyšlnie zda egzamin, o kterým mowa w ust. 2, otrzymuje świadectwo pomyšlnego zdania egzaminu kompetencji zawodowych do wykonywania działalności w dziedzinie elektrotechniki, którego wzór znajduje się w załączniku do rozporządzenia rządu.

Przewodniczący Komisji:

- a) przygotowuje, przeprowadza i ocenia egzamin, o którym mowa w ust.
- b) sporządza protokół z egzaminu, które zawiera informacje o przebiegu i treści egzaminu, ocenę egzaminu oraz podpisy wszystkich członków komisji egzaminacyjnej i osoby egzaminowanej; Wzór protokołu znajduje się w załączniku do rozporządzenia;
- c) zapewnia przechowywanie sprawozdania z egzaminu kompetencji zawodowych do wykonywania czynności w elektrotechnice przez co najmniej 6 lat, a maksymalnie przez 7 lat u osoby prawnej lub fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, dla której przeprowadza się egzamin, oraz
- d) wydaje w imieniu osoby prawnej lub fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, dla której przeprowadzany jest egzamin, dokument potwierdzający pomyślne ukończenie egzaminu kompetencji zawodowych do wykonywania czynności w elektrotechnice.

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej

Szkolenie i egzamin

Przed rozpoczęciem egzaminu kompetencji zawodowych do wykonywania czynności w elektrotechnice wnioskodawca przedkłada przewodniczącemu komisji dokument potwierdzający:

- a) wykształcenie lub kwalifikacje zawodowe w zakresie określonym dla danego poziomu kompetencji zawodowych, jeżeli taki dokument jest wymagany dla danego poziomu kompetencji zawodowych, w oryginale lub urzędowo poświadczonej kopii,
- b) długość praktyki, potwierdzoną zaświadczeniem przez pracodawcę lub oświadczeniem osoby egzaminowanej, co najmniej w zakresie określonym dla danego poziomu kompetencji zawodowych, jeżeli taki dokument jest wymagany dla danego poziomu kompetencji zawodowych, oraz
- c) fakt, że kwalifikacje zawodowe spełniają wymogi dotyczące kształcenia w zakresie elektrotechniki określone w niniejszym rozporządzeniu, chyba że z dokumentu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe jasno wynika, że jest to kwalifikacja zawodowa w dziedzinie elektrotechniki; dokument na podstawie tego pisma może zostać wydany przez szkołę, która wydała dokument o kwalifikacjach zawodowych lub przez Ministerstwo Edukacji, Młodzieży i Sportu na podstawie innego rozporządzenia prawnego.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Nařízení vlády 194/2022 Sb. v ČR **Rozporządzenie Rządu nr 194/2022 Sb. w Republice Czeskiej**

Szkolenie i egzamin

Szkolenie i egzamin kompetencji zawodowych do wykonywania czynności w elektrotechnice można zastąpić zaświadczeniem wydanym przez odpowiednią osobę właściwej osoby prawnej lub osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, potwierdzającym, że dana osoba przechodzi szkolenia zakończone weryfikacją wiedzy w regularnych odstępach czasu określonych przepisami wewnętrznymi osoby prawnej lub fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą. Wzór tego świadectwa znajduje się w załączniku do rozporządzenia rządowego.

Klasyfikacja urządzeń elektrycznych według typu i napięcia

Oświadczenia elektryków (§ 6 - § 7) są przyznawane dla różnych kategorii urządzeń elektrycznych, które są wymienione w rozporządzeniu rządu nr 190/2022 Sb. Są to:

W zależności od zakresu urządzeń elektrycznych podlegających dozorowi technicznemu:

E1 - kilka poziomów napięcia: do 35kV, do 230kV i bez ograniczenia napięcia

E2 - do 1kV napięcia przemiennego, lub do 1,5kV napięcia stałego

E3 - urządzenia do ochrony przed atmosferyczną i statyczną elektrycznością elektryczną oraz przepięciami

W zależności od rodzaju urządzenia elektrycznego podlegającego dozorowi technicznemu :

A - urządzenia w przestrzeniach niezagrażonych wybuchem

B - urządzenia w przestrzeniach zagrożonych wybuchem

Według rodzaju działalności:

M - montaż

O - naprawy

R – rewizje/kontrole

Z - egzaminy

Vyhrazená technická zařízení v ČR

Urządzenia podlegające dozorowi technicznemu w Republice Czeskiej

Technická inspekce České republiky (TIČR) mimo jiné dělá tyto činnosti:

Dozór Techniczny Republiki Czeskiej (TIČR) wykonuje następujące czynności:

- sprawdza kompetencje zawodowe osób wykonujących przeglądy i prace na urządzeniach elektrycznych (ale nie we wszystkich przypadkach, np. w elektrotechnice badania wykonywane są wyłącznie przez techników inspekcyjnych, niższe poziomy kwalifikacji „zwykłych elektryków” są szkolone i egzaminowane bezpośrednio przez komisje w firmach),
- posiada uprawnienia do oględzin dedykowanego wyposażenia technicznego,
- w określonych przypadkach przeprowadza oględziny i testy dedykowanych urządzeń technicznych i wydaje na ich temat „wiązącą ekspertyzę” (na przykład instalacje elektryczne w budynkach zagrożonych wybuchem, w placówkach medycznych oraz w budynkach, w których gromadzi się ponad 200 osób).

Osoby pracujące przy urządzeniach, instalacjach i sieciach elektroenergetycznych wytwarzających, przetwarzających, przesyłających i zużywających energię elektryczną muszą posiadać odpowiednie kwalifikacje !!!

v Polsku

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz.U. 2003 nr 89 poz. 828).

v ČR

Osoba pracująca na sprzęcie elektrycznym musi posiadać odpowiednie kwalifikacje zgodnie z rozporządzeniem nr 194/2020 Sb.

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska **z dnia 1 lipca 2022 r. (Dz.U. 2022 poz. 1392)**

**w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby
zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci**

**RODZAJ URZĄDZEŃ, INSTALACJI I SIECI, PRZY KTÓRYCH EKSPLOATACJI JEST
WYMAGANE ŚWIADECTWO KWALIFIKACYJNE DO WYKONYWANIA CZYNNOŚCI
ZWIĄZANYCH Z ICH EKSPLOATACJĄ**

Grupa 1. Urządzenia, instalacje i sieci elektroenergetyczne wytwarzające,
przetwarzające, przesyłające i zużywające energię elektryczną:

1), 2), 3) ..... 16)

w zakresie czynności: obsługi; konserwacji; remontu lub naprawy; montażu lub
demontażu; kontrolno-pomiarowym.

Rodzaj i zakres wnioskowanych uprawnień:

- 1) urządzenia prądowórcze przyłączone do sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej energii elektrycznej bez względu na wysokość napięcia znamionowego;
- 2) urządzenia, instalacje i sieci elektroenergetyczne o napięciu znamionowym nie wyższym niż 1 kV;
- 3) **urządzenia, instalacje i sieci elektroenergetyczne o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV i nie wyższym niż 30 kV;**
- 4) **urządzenia, instalacje i sieci elektroenergetyczne o napięciu znamionowym wyższym niż 30 kV i nie wyższym niż 110 kV;**
- 5) **urządzenia, instalacje i sieci elektroenergetyczne o napięciu znamionowym wyższym niż 110 kV;**
- 6) zespoły prądowórcze o mocy wyższej niż 50 kW;
- 7) urządzenia elektrotermiczne;
- 8) urządzenia do elektrolizy;
- 9) sieci elektrycznego oświetlenia ulicznego;
- 10) elektryczna sieć trakcyjna;
- 11) elektryczne urządzenia w wykonaniu przeciwwybuchowym;
- 12) **urządzenia umożliwiające magazynowanie energii elektrycznej i wprowadzanie jej do sieci elektroenergetycznej o mocy wyższej niż 10 kW;**
- 13) aparatura kontrolno-pomiarowa oraz urządzenia i instalacje automatycznej regulacji; sterowania i zabezpieczeń urządzeń i instalacji wymienionych w pkt 1-12;
- 14) **urządzenia techniki wojskowej lub uzbrojenia;**
- 15) **urządzenia ratowniczo-gaśnicze;**
- 16) **urządzenia ochrony granic.**

Prace o kterých mowa, dotyczą wykonywania czynności w zakresie:

- **obsługi** - mających wpływ na zmiany parametrów pracy obsługiwanych urządzeń, instalacji i sieci,
- **konserwacji** - związanych z zabezpieczeniem i utrzymaniem należytego stanu technicznego urządzeń, instalacji i sieci,
- **remontu lub naprawy** - związanych z usuwaniem usterek, i awarii urządzeń, instalacji i sieci w celu doprowadzenia ich do wymaganego stanu technicznego,
- **montażu lub demontażu** - niezbędnych do instalowania lub odinstalowywania i przyłączania lub odłączania urządzeń, instalacji i sieci,
- **kontrolno-pomiarowym** - niezbędnych do dokonania oględzin, oceny stanu technicznego, parametrów eksploatacyjnych, jakości regulacji i sprawności energetycznej urządzeń, instalacji i sieci,

WZÓR **NOwego** ŚWIADECTWA KWALIFIKACYJNEGO

.....
(pieczęć komisji)

**ŚWIADECTWO
KWALIFIKACYJNE
NR .....**

uprawnijające do zajmowania się eksploatacją
urządzeń, instalacji i sieci na stanowisku:

EKSPLLOATACJI

Okladka świadectwa kwalifikacyjnego – str. 1 zewnętrzna

Komisja Kwalifikacyjna nr .... działająca zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385), na podstawie wyniku egzaminu złożonego w dniu ....., stwierdza, że Pan/Pani*
.....
legitymujący/legitymująca* się numerem PESEL albo rodzajem i numerem dokumentu tożsamości (w przypadku cudzoziemca nieposiadającego numeru PESEL)** .....
spełnia wymagania kwalifikacyjne do wykonywania pracy na stanowisku **EKSPLLOATACJI** w zakresie***:

.....
.....
.....
.....
.....

* Niepotrzebne skreślić.
** Należy wypełnić właściwie.
*** Należy wyszczególnić rodzaje czynności, o których mowa w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz. U. poz. 1392).

Okladka świadectwa kwalifikacyjnego – str. 2 wewnętrzna

WZÓR **NOwego** ŚWIADECTWA KWALIFIKACYJNEGO

dla następujących rodzajów urządzeń, instalacji i sieci*, o których mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz. U. poz. 1392), a w przypadkach, o których mowa w § 16 tego rozporządzenia – w załączniku nr 2 do tego rozporządzenia**:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

* Należy wyszczególnić rodzaje urządzeń, instalacji i sieci, o których mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, a w przypadkach, o których mowa w § 16 tego rozporządzenia – w załączniku nr 2 do tego rozporządzenia.

** Niepotrzebne skreślić.

Okladka świadectwa kwalifikacyjnego – str. 3 wewnętrzna

Świadectwo kwalifikacyjne jest ważne

do dnia .....

.....

(podpis przewodniczącego,
pieczęć imienna)

.....

(miejsce i data wystawienia świadectwa
kwalifikacyjnego)

Okladka świadectwa kwalifikacyjnego – str. 4 zewnętrzna

Do egzaminu są dopuszczone osoby, które potwierdzą posiadanie wiedzy teoretycznej i praktycznej niezbędnej do wykonywania czynności związanych z eksploatacją urządzeń, instalacji lub sieci.

Dokumentami potwierdzającymi posiadanie wiedzy teoretycznej i praktycznej niezbędnej do wykonywania czynności związanych z eksploatacją urządzeń, instalacji lub sieci są:

- 1) świadectwo lub dyplom potwierdzające uzyskanie tytułu zawodowego,
- 2) świadectwo potwierdzające kwalifikację w zawodzie lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe,
- 3) certyfikat kwalifikacji zawodowej lub dyplom zawodowy,
- 4) świadectwo czeladnicze lub dyplom mistrzowski.

Posiadanie wiedzy mogą również potwierdzać:

- 1) świadectwo ukończenia szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie, które obejmuje treści nauczania związane z eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci;
- 2) zaświadczenie o przebiegu nauczania wydane przez szkołę, potwierdzające kształcenie w zawodzie, które obejmuje treści nauczania związane z eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci;
- 3) zaświadczenie wystawione przez pracodawcę, potwierdzające doświadczenie zawodowe i staż pracy umożliwiające nabycie umiejętności związanych z wykonywaniem prac eksploatacyjnych urządzeń, instalacji i sieci;
- 4) zaświadczenie wystawione przez kierownika komórki organizacyjnej urzędu obsługującego Ministra Obrony Narodowej lub jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanej, potwierdzające doświadczenie zawodowe i staż pracy umożliwiające nabycie umiejętności związanych z wykonywaniem prac eksploatacyjnych urządzeń techniki wojskowej lub uzbrojenia.

Porównanie kwalifikacji zawodowych w Republice Czeskiej i w Polsce

w Republice Czeskiej		w Polsce – obecnie	w Polsce – propozycja zmian
§4	osoba przeszkolona (bez wykształcenia elektrotechnicznego)	E, obsługa, konserwacja 2	E, konserwacja 2
§5	osoba wykwalifikowana (wykształcenie elektryczne) następny podział na §6 elektryk, §7 kierownik elektryk, §8 pracownik do wykonywania rewizji		
§6	elektryk	E, obsługa, konserwacja, remont, montaż, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,10	E, obsługa, konserwacja, remont, montaż, oględziny oraz ocena stanu technicznego, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9,12,13
§7	kierownik elektryk	E, D, obsługa, konserwacja, remont, montaż, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,10	E, D, obsługa, konserwacja, remont, montaż, oględziny oraz ocena stanu technicznego, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9,12,13
§8	pracownik do wykonywania rewizji	E, obsługa, konserwacja, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,10	E, obsługa, konserwacja, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9,12,13

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz.U. 2003 nr 89 poz. 828)

Rozporządzenie określa:

1. rodzaje prac, stanowisk oraz urządzeń, instalacji i sieci energetycznych, przy których eksploatacji jest wymagane posiadanie kwalifikacji;
2. zakres wymaganej wiedzy niezbędnej do uzyskania potwierdzenia posiadanych kwalifikacji;
3. tryb przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego;
4. jednostki organizacyjne, przy których powołuje się komisje kwalifikacyjne, i tryb ich powoływania;
5. wysokość opłat pobieranych za sprawdzenie kwalifikacji;
6. wzór świadectwa kwalifikacyjnego.

Dz.U. 2003 nr 89 poz. 828

Nie wymaga się potwierdzenia posiadania kwalifikacji w zakresie obsługi urządzeń i instalacji u użytkowników eksploatujących:

1. urządzenia elektryczne o napięciu nie wyższym niż 1 kV i mocy znamionowej nie wyższej niż 20 kW, jeżeli w dokumentacji urządzenia określono zasady jego obsługi,
2. urządzenia lub instalacje cieplne o mocy zainstalowanej nie wyższej niż 50 kW.

Eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci mogą zajmować się osoby, które spełniają wymagania kwalifikacyjne dla następujących rodzajów prac i stanowisk pracy:

1. **eksploatacji** — do których zalicza się stanowiska osób wykonujących prace w zakresie obsługi, konserwacji, remontów, montażu i kontrolno-pomiarowym;
2. **dozoru** — do których zalicza się stanowiska osób kierujących czynnościami osób wykonujących prace w zakresie określonym w pkt 1 oraz stanowiska pracowników technicznych sprawujących nadzór nad eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci.

Dz.U. 2003 nr 89 poz. 828

Osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, w celu uzyskania potwierdzenia posiadanych kwalifikacji na stanowisku **eksploatacji**, powinny wykazać się wiedzą z zakresu:

- a) zasad budowy, działania oraz warunków technicznych obsługi urządzeń, instalacji i sieci,
- b) zasad eksploatacji oraz instrukcji eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci,
- c) zasad i warunków wykonywania prac kontrolno-pomiarowych i montażowych,
- d) zasad i wymagań bezpieczeństwa pracy i ochrony przeciwpożarowej oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy,
- e) instrukcji postępowania w razie awarii, pożaru lub innego zagrożenia bezpieczeństwa obsługi urządzeń lub zagrożenia życia, zdrowia i środowiska.

Dz.U. 2003 nr 89 poz. 828

Osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci, w celu uzyskania potwierdzenia posiadanych kwalifikacji na stanowisku **dozoru**, powinny wykazać się wiedzą z zakresu:

- a) przepisów dotyczących przyłączania urządzeń i instalacji do sieci, dostarczania paliw i energii oraz prowadzenia ruchu i eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci,
- b) przepisów i zasad postępowania przy programowaniu pracy urządzeń, instalacji i sieci, z uwzględnieniem zasad racjonalnego użytkowania paliw i energii,
- c) przepisów dotyczących eksploatacji, wymagań w zakresie prowadzenia dokumentacji technicznej i eksploatacyjnej oraz stosowania instrukcji eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci,
- d) przepisów dotyczących budowy urządzeń, instalacji i sieci oraz norm i warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać te urządzenia, instalacje i sieci,

Dz.U. 2003 nr 89 poz. 828

- e) przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej, z uwzględnieniem udzielania pierwszej pomocy oraz wymagań ochrony środowiska,
- f) zasad postępowania w razie awarii, pożaru lub innego zagrożenia bezpieczeństwa ruchu urządzeń przyłączonych do sieci,
- g) zasad dysponowania mocą urządzeń przyłączonych do sieci,
- h) zasad i warunków wykonywania prac kontrolno-pomiarowych i montażowych.

Dz.U. 2003 nr 89 poz. 828

Aby przystąpić do egzaminu należy:

1. Posiadać poprawnie wypełniony wniosek o sprawdzenie kwalifikacji na stanowisku Eksploatacji lub/i Dozoru.
2. Ułacić opłatę za przeprowadzenie egzaminu.
3. Osoba przystępująca do egzaminu musi być pełnoletnia (ukończony 18 rok życia).

Sprawdzenia posiadania kwalifikacji dokonuje komisja kwalifikacyjna w drodze organizowanego przez nią egzaminu. Zespół egzaminacyjny złożony jest co najmniej z trzech osób, wyznaczonych przez przewodniczącego Komisji. W skład Komisji wchodzi: przewodniczący, zastępca przewodniczącego, członkowie i sekretarz.

Uzyskane na drodze egzaminu świadectwo kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych na stanowisku eksploatacji lub/i dozoru ważne jest przez 5 lat niezależnie od tego jakich kategorii dotyczy.

Dz.U. 2003 nr 89 poz. 828

Przebieg egzaminu jest następujący:

- Egzamin jest ustny i powinien wykazać wiedzę kandydata w zakresie uprawnień określonych we wniosku. Szczegółową tematykę egzaminu ustala Komisja i powiadamia pisemnie osoby ubiegające się o potwierdzenie kwalifikacji, co najmniej 14 dni przed wyznaczoną datą egzaminu.
- Wynik egzaminu określa się jako „pozytywny” lub „negatywny”.
- Wyniku egzaminu członkowie zespołu rozstrzygają większością głosów. W przypadku równej liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego zespołu.
- Z przebiegu egzaminu sporządza się protokół, w którym stwierdza się wynik egzaminu. Protokół podpisuje przewodniczący i członkowie zespołu.
- Dokumentację przeprowadzonego egzaminu przewodniczący zespołu przedkłada niezwłocznie przewodniczącemu Komisji.

Dz.U. 2003 nr 89 poz. 828

Przebieg egzaminu jest następujący:

- Za właściwe przygotowanie egzaminów jest odpowiedzialny przewodniczący Komisji, a za prawidłowy przebieg egzaminu — przewodniczący zespołu.
- Na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu Komisja, w terminie 14 dni od dnia egzaminu, wydaje świadectwo kwalifikacyjne.
- W razie negatywnego wyniku egzaminu osoba zainteresowana może ponownie przystąpić do egzaminu, po złożeniu wniosku oraz uiszczeniu opłaty.
- Przewodniczący Komisji, po wydaniu świadectwa kwalifikacyjnego lub zawiadomieniu osoby zainteresowanej o negatywnym wyniku egzaminu, przekazuje niezwłocznie kierownikowi jednostki organizacyjnej, przy której powołano Komisję, dokumentację przeprowadzonego egzaminu.

Dz.U. 2003 nr 89 poz. 828

Komisje kwalifikacyjne są powoływane:

1. u przedsiębiorcy zatrudniającego co najmniej 200 osób wykonujących prace eksploatacyjne lub dozоровe,
2. przy stowarzyszeniach naukowo-technicznych, jeżeli statuty tych stowarzyszeń zawierają postanowienia określające zakres wykonywanej działalności na rzecz gospodarki energetycznej,
3. w jednostkach podległych właściwym ministrom lub Szefom Agencji, o których mowa w art. 54 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. — Prawo energetyczne — na ich wniosek.

Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych (Dz.U. 2019 poz. 1830)

Rozporządzenie określa wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy przy eksploatacji urządzeń energetycznych.

Dodatkowo w rozporządzeniu można znaleźć:

1. Wyjaśnienie pojęć dotyczących obsługi i pracy przy urządzeniach elektrycznych (pojęcia stosowane w rozporządzeniu).
2. Warunki bezpiecznego wykonywania prac.
3. Rodzaje poleceń na pracę.
4. Kwalifikacje i obowiązki osób w zakresie organizacji bezpiecznej pracy.
5. Wydawanie poleceń i przebieg pracy.

Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych (Dz.U. 2019 poz. 1830)

Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- **urządzenia energetyczne** – urządzenia, instalacje i sieci, w rozumieniu przepisów prawa energetycznego, stosowane w technicznych procesach wytwarzania, przetwarzania, przesyłania, dystrybucji, magazynowania oraz użytkowania paliw lub energii,
- **urządzenia energetyczne powszechnego użytku** – urządzenia przeznaczone na indywidualne potrzeby ludności lub używane w gospodarstwach domowych,
- **prace eksploatacyjne** – prace wykonywane przy urządzeniach energetycznych w zakresie ich obsługi, konserwacji, remontów, montażu i kontrolno-pomiarowym,
- **strefa pracy** – stanowisko lub miejsce pracy odpowiednio przygotowane w zakresie niezbędnym do bezpiecznego wykonywania prac eksploatacyjnych,

W rozporządzeniu wyjaśniono również następujące określenia: osoba uprawniona, osoba upoważniona, poleceniodawca, koordynujący, dopuszczający, kierujący zespołem, zespół, odstęp ergonomiczny.